

Leven lang meedoen

We maken samen onze dorpen

Leven lang meedoen

Maatschappelijke Agenda

Onze visie

In onze gemeente krijgt iedereen de kans om mee te kunnen doen. We vertrouwen en bouwen op de kracht van inwoners. Iedereen heeft talenten. Samen zijn inwoners tot veel in staat, want in onze samenleving helpen mensen elkaar. Problemen hebben hoort bij het normale leven. Er is ondersteuning als dat nodig is.

Een Maatschappelijke Agenda

Deze Maatschappelijke Agenda gaat over wat er nodig is in het dagelijks leven: wonen, leren, werken, gezondheid, bewegen, cultuur, zorgen voor elkaar en ondersteuning als dat nodig is. We werken vanuit één gezamenlijke visie. Deze agenda bundelt en verbindt bestaand beleid.

Aan de slag

- De Maatschappelijke Agenda is de basis van het samen realiseren van de gezamenlijke ambities. Dit doen we samen met inwoners, verenigingen, religieuze gemeenschappen, maatschappelijke organisaties, ondernemers en de gemeente. Ieder met een eigen rol en verantwoordelijkheid.
- Afspraken over de uitvoering komen terecht in de Programmabegroting van de gemeente, in de werkplannen van maatschappelijke partners, in subsidies voor initiatieven en in gezamenlijke projecten.

1 Vitaliteit

Gelijke kansen op gezondheid van ~9 maanden tot 100+.

2 Zorg voor elkaar

Elkaar steunen en je inzetten voor leefbare en veilige wijken.

3 Werk en inkomen

Voldoende inkomen voor levensonderhoud en om mee te kunnen doen naar vermogen.

4 Opgroeien en opvoeden

Opgroeien in een gezonde en veilige omgeving, steun voor ouders en opvoeders als dat nodig is.

5 Thuis als basis

Zo lang mogelijk comfortabel en veilig thuis wonen.

6 Passende ondersteuning

Jezelf kunnen redden en kunnen rekenen op hulp als dat nodig is.

Dit willen we voor onze inwoners!

Uitleg over deze (geactualiseerde) maatschappelijke agenda

Deze maatschappelijke agenda gaat over onze visie en de opgaven in het brede sociale domein. Het gaat over het (gewone) leven: wonen, leren, werken, gezondheid, bewegen, cultuur, zorgen voor elkaar en ondersteuning als dat nodig is. We maken deze maatschappelijke agenda zodat we elkaar 'verstaan' en kunnen werken vanuit een gezamenlijke visie voor een Teylingen 'van morgen'. De opgaven geven focus, zodat we weten wat ons te doen staat.

De toenemende complexiteit van onze opdracht als gemeente en de beperkte middelen, vragen om een integrale aanpak. Teylingen is daar al langer mee bezig.

Deze agenda is een volgende stap die nodig is om de samenhang te verbeteren in ons beleid en uitvoering. De opgaven in het brede sociaal domein zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Inkomen is bijvoorbeeld nodig om te kunnen meedoen en meedoen leidt tot ontplooiing, zelfstandigheid en eigenwaarde.

In juni 2023 is de Maatschappelijke agenda vastgesteld en sindsdien zijn we samen met inwoners en maatschappelijke partners bezig om de ambities in de Maatschappelijke Agenda te realiseren. De afgelopen maanden hebben we die ambities uitgebreid "tegen het licht" gehouden. Onder meer op de MAG-avond in april waar inwoners, initiatiefnemers, maatschappelijke partners, raadsleden, wethouders en ambtenaren samen de opgaven hebben besproken. Dat alles heeft geleid tot deze geactualiseerde Maatschappelijke Agenda.

De Maatschappelijke Agenda is de basis van het samen realiseren van de gezamenlijke ambities. Afspraken over de uitvoering komen terecht in de Programmabegroting van de gemeente, in de werkplannen van maatschappelijke partners, in subsidies voor initiatieven en in gezamenlijke projecten.

De maatschappelijke agenda geeft invulling aan de wettelijke plicht van de gemeenteraad en politiek bestuurlijke afspraken om periodiek beleidsplannen te maken voor onder andere de Jeugdwet, Wet maatschappelijke ondersteuning, Participatiewet en de Wet publieke gezondheid. Het is ook een stap om te voldoen aan de eisen van het VN-verdrag Handicap. De Maatschappelijke Agenda is, samen met de omgevingsvisie, het brede kader voor het beleid van Teylingen.

Leeswijzer

De Maatschappelijke Agenda start met: welke (maatschappelijke) ontwikkelingen zien we? Daarna vertellen we over onze (toekomst)visie over onze samenleving in Teylingen. Deze visie geeft samenhang en richting aan de opgaven die daarna aan bod komen.

Ontwikkelingen om rekening mee te houden

Kansenongelijkheid neemt toe en heeft onder meer effect op gezondheid

We weten dat meedoen en gezondheid samenhangen. Het besef groeit dat een gezonde leefstijl belangrijk is en kansen biedt. Het gedachtengoed van het concept positieve gezondheid die ook in de landelijke nota gezondheid staat, komt terug in onze visie.

We kunnen er niet vanuit gaan dat iedereen zelfredzaam is

Uit onderzoek naar eigen kracht blijkt duidelijk dat er grenzen zijn. Het luistert nauw wanneer en hoe een beroep gedaan kan worden op eigen kracht van de inwoner en van het sociaal netwerk. Zelfredzaamheid vraagt denk- én doenvermogen. Dit vermogen komt onder druk te staan als gebeurtenissen in een mensenleven veel stress veroorzaken. De draaglast wordt dan groter dan de draagkracht. Het kan zijn dat dit tijdelijk is maar het kan ook lang(er) duren. In deze nota staat eigen kracht nog steeds voorop en tegelijkertijd realiseren we ons dat er inwoners zijn die ondersteuning nodig hebben.

In onze regio is er een gebrek aan betaalbare woningen

Zorgen over huisvesting veroorzaken veel stress en vergroten het beroep hulp- en ondersteuning. Een hulpvraag voor ondersteuning is dan eigenlijk een huisvestingsvraag.

De samenleving wordt steeds digitaler

Aan de ene kant biedt dit enorme kansen. Aan de andere kant zet het sommige mensen juist op achterstand.

Onze inwoners worden ouder

Door dubbele vergrijzing en langer thuis wonen zijn meer mensen afhankelijk van steun en zorg. Daarnaast krijgen we te maken met een afnemende beroepsbevolking (om bijvoorbeeld zorg te leveren) en mantelzorgers die ook ouder worden.

Er zijn financiële tekorten in het sociaal domein

De verwachting van de decentralisatie van taken naar gemeenten was, dat gemeenten ondersteuning op maat konden bieden voor minder financiële middelen. Dat laatste is nog niet gebleken. We zien méér kinderen in de jeugdzorg en méér instroom in maatschappelijke opvang. Daarom moeten we scherp zijn op kwaliteit én kosten en moeten we keuzes maken om binnen beschikbare budgetten te blijven. Onder andere datagedreven werken en stevig opdrachtgeverschap kunnen daarbij helpen.

Het vertrouwen van inwoners in de overheid en in elkaar staat onder druk

De huidige maatschappij vraagt meer van de (inclusieve) samenleving. Tegelijk liggen verharding en polarisatie op de loer.

Het vertrouwen van inwoners in de overheid en in elkaar is niet vanzelfsprekend.

Visie op een leven lang meedoen

De basis van deze agenda is een integrale visie op het brede sociale domein. Deze visie verbindt de opgaven waar we voor staan. Het is een visie op meedoen. Het gaat over inwoners, maatschappelijke partners en samen doen. Deze visie en de kernwaarden die we noemen, geven sturing aan ons beleid en de uitvoering daarvan.

Vertrouwen en bouwen op kracht van inwoners

We gaan uit van een positief mensbeeld: iedereen heeft talenten en mogelijkheden om mee te doen. Iedereen moet de kans krijgen om mee te doen. Discriminatie of uitsluiting, op welke grond dan ook, is niet acceptabel. De sociale en fysieke samenleving moeten zo ingericht zijn, dat iedereen kan meedoen. We bouwen aan een duurzame en inclusieve samenleving, die ook voldoet aan de eisen van het VN-verdrag Handicap.

De benadering van positieve gezondheid is voor ons een belangrijke leidraad en biedt een brede en positieve kijk op het leven van onze inwoners. De brede kijk is dat lichamelijke en mentale gezondheid nauw samenhangen met zingeving, meedoen en een gezonde leefstijl. Daarbij gaan we uit van mogelijkheden en kracht die mensen hebben en niet van ziekte en wat niet kan. Dit betekent dat we altijd een beroep doen op zelfredzaamheid van inwoners. Natuurlijk houden we daarbij rekening met hun mogelijkheden.

We gaan ook uit van samenredzaamheid. Samen zijn inwoners tot veel in staat. In onze betrokken samenleving helpen en ondersteunen families en burens elkaar. Dit is de sociale basis waar we een beroep op doen én waar we samen aan willen bouwen. We werken daarom samen met inwoners, vrijwilligers, mantelzorgers, buurtcommitee's, sport- en culturele verenigingen, stichtingen en religieuze gemeenschappen; want zij zijn het cement van de samenleving.

Kernwaarden die hierbij horen:

- Iedereen doet mee aan de samenleving
- Inwoners zijn volwaardige partners van de gemeente
- Inwoners zijn in de eerste plaats zelf verantwoordelijk voor hun leven en zetten zich daarvoor in
- Voorkomen is beter dan genezen

Ondersteuning op maat als dat nodig is

Wij vinden dat zorgen en problemen hebben, bij het normale leven hoort. We gaan ervan uit dat mensen zo veel mogelijk zelf hun eigen problemen oplossen, samen met hun naasten. Ondersteuning via de gemeente komt in beeld als dat nodig is. Er moet dan ondersteuning op maat beschikbaar zijn. Inwoners hebben nu eenmaal niet allemaal dezelfde kansen en iedereen kan in een situatie terecht komen waarbij je het (tijdelijk) niet zelf redt.

We bevorderen dat inwoners zich eigenaar voelen van hun eigen leven en gezondheid. Professionals en vrijwilligers richten zich op dit eigenaarschap. Ze gaan uit van persoonlijke drijfveren en wensen van inwoners, vanuit de benadering van positieve gezondheid. De behoeften en plannen van onze inwoners, zijn leidend voor de ondersteuning, binnen de mogelijkheden die er zijn.

We vinden dat ondersteuning goed te vinden moet zijn. Inwoners hebben recht op goede informatie en een korte weg naar ondersteuning. Daarnaast is ondersteuning zo licht als mogelijk en zo zwaar

als nodig. Als het kan en zinvol is, wordt de ondersteuning geboden in eigen leefomgeving en is het gericht op het weer zelf kunnen. De ondersteuning is altijd aanvullend op de zelfredzaamheid van inwoners. Deze zelfredzaamheid zoeken we ook in het netwerk van mensen die ondersteuning vragen. Juist voor een duurzaam herstel, zijn eigen regie en het eigen netwerk heel belangrijk. Immers, vrijwilligers en professionals komen en gaan en het netwerk blijft vaak wel.

Als specialistische voorzieningen nodig zijn, willen we dat betrokken partijen goed samenwerken, zodat inwoners zo lang mogelijk hun normale leven kunnen leiden. Dit betekent dat alle organisaties die ondersteuning bieden, werken vanuit 1 gezamenlijk plan en met de uitgangspunten van 1Gezin/1Plan.

Kernwaarden:

- De vraag van de inwoner staat centraal
- De eigen mogelijkheden en het sociale netwerk van de inwoner gaan voor
- Vrij toegankelijke hulp gaat voor hulp-op-maat
- De gemeente helpt waar dat echt nodig is, denkt mee en stimuleert inwoners oplossingen te vinden
- Ondersteuning is makkelijk bereikbaar
- Diensten en producten van de gemeente zijn van goede kwaliteit en passen bij de behoefte van de inwoner

Samenwerken en samen doen

Het is voor ons duidelijk dat als we echt resultaten willen halen, samenwerken essentieel is. Ieder vanuit zijn eigen rol en eigen verantwoordelijkheid: inwoners, verenigingen, ondernemers, maatschappelijke organisaties, onderwijs, overheden en afdelingen van de gemeente zelf. De maatschappelijke agenda geeft richting aan deze samenwerking. De gemeente Teylingen werkt gebiedsgericht, proactief zodat wij optimaal aansluiten bij de leefwereld van onze inwoners. Wij gaan actief op pad om te zien en horen wat er speelt, zodat ons beleid is afgestemd op de wensen en behoeften van inwoners. We nodigen partners uit samen te werken en bij te dragen aan de opgaven die we in deze maatschappelijke agenda formuleren. We werken samen met gemeenten in de regio.

De rol van de gemeente

Hiervoor beschreven we onze visie op een leven lang meedoen. Daar willen we nog aan toevoegen hoe wij onze rol zien bij het uitvoeren ervan. We zitten als gemeente nog volop in de transformatie van ons sociale domein. Dat gaat niet vanzelf. We gebruiken deze maatschappelijk agenda daarom ook voor de doorontwikkeling van onze eigen verschillende rollen. Daarbij gaan we uit van de krachten van inwoners en van ondersteuning en hulp als dat nodig is. Hieronder staan onze drie rollen en hoe we vanuit onze taken, werken aan resultaten. Daarbij bepalen onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties (deels) zelf wat nodig is en laten we los waar dat kan; in vertrouwen.

Rol van gemeente	Taak	Resultaat	Hoe
Opdrachtgever	<ul style="list-style-type: none">• Sturen en regisseren• Wettelijke taken	Gewenste verandering in het sociaal domein en	Door contracten en subsidies zorgt de gemeente ervoor dat beleidsvoornemens

		inwoners ontvangen passende hulp	worden 'vertaald' naar de uitvoering bij aanbieders
Facilitator	Faciliteren ondersteuning, hulp en zorg	Samenwerking met en tussen maatschappelijke organisaties, ondernemers en inwoners	Waar nodig zorgt de gemeente voor kaders en randvoorwaarden voor de uitvoering
Participerende overheid	Participeren als één van de partijen die een bijdrage levert	Bijdrage aan creatieve initiatieven van anderen die bijdragen aan maatschappelijke opgaven	De gemeente neemt als gesprekspartner zelf actief deel in het netwerk en krachtenveld van de samenleving

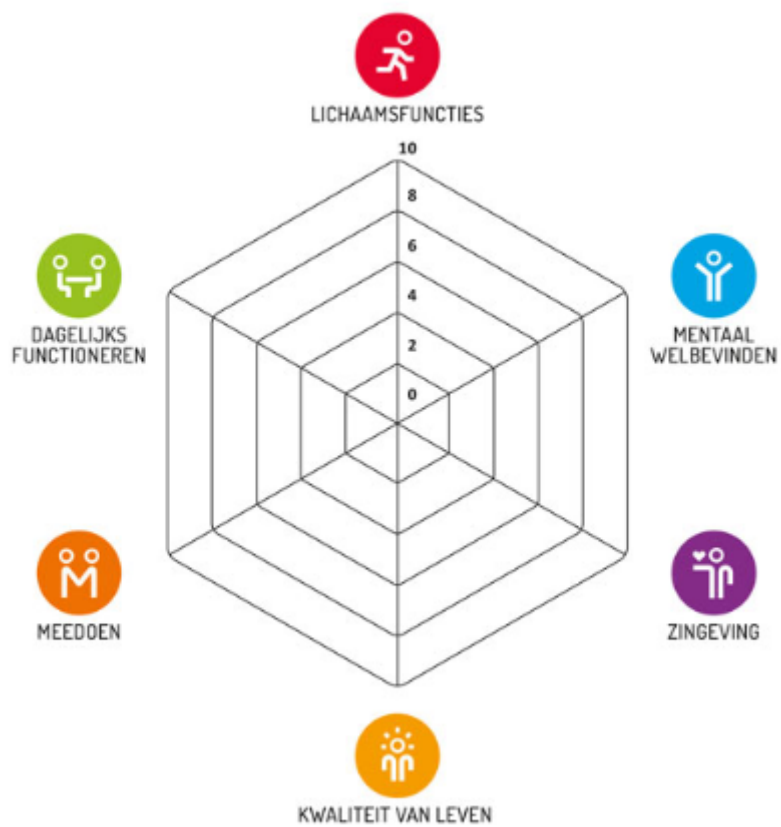
Uitvoeringsagenda Duin- en Bollenstreek

Eén van de kaders waarbinnen we werken aan de maatschappelijke opgaven, is het uitvoeringsprogramma Duin- en Bollenstreek. Hierin worden afspraken gemaakt met de andere regio-gemeenten over, onder andere, het werken aan Brede Welvaart.

Positieve gezondheid

Het gedachtengoed positieve gezondheid gaat uit van wat iemand kán en wil en niet van wat iemand als aandoening heeft. Het begrip sluit sterk aan bij de motivatie van de cliënt. Het gaat om een positieve en brede benadering van gezondheid. In het concept positieve gezondheid wordt gezondheid niet langer alleen gezien als de af- of aanwezigheid van ziekte, maar als het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen om te gaan en zoveel mogelijk eigen regie te voeren.

Deze brede definitie van gezondheid van huisarts en onderzoeker Machteld Huber kent zes dimensies: lichaamsfuncties, dagelijks functioneren, mentaal welbevinden, zingeving, kwaliteit van leven en sociaal maatschappelijk participeren.

De opgaven

Onze maatschappelijke opgaven vormen de Maatschappelijke Agenda van Teylingen voor de toekomst. De visie over onze opgaven beschreven we in het vorige hoofdstuk. In dit hoofdstuk beschrijven we voor elke opgave onze ambities en hoe we daar (op hoofdlijnen) aan werken. Onze ambities zijn stevig. We weten dat het vrijwel onmogelijk is om ze volledig te bereiken. En toch, dit is wel waar we met onze partners aan werken, binnen de mogelijkheden die er zijn en in de wetenschap dat niet alles beheersbaar is.

Het financiële kader van de maatschappelijke agenda is de gemeentelijke programmabegroting.

Indicatoren

In de eerste Maatschappelijke Agenda hebben we indicatoren benoemd op basis waarvan we willen meten hoe ver we zijn met het realiseren van de ambities. Het opzetten van dat monitor-instrument is nog niet voor de hele Maatschappelijke Agenda gelukt. Daarom zijn de indicatoren niet opgenomen in deze actualisatie.

Een aantal van de genoemde indicatoren blijkt lastig te meten, of lastig te koppelen aan de ambities. In de zomer van 2025 willen we het monitor-instrument gereed hebben en presenteren we een analyse in hoeverre de ambities zijn gerealiseerd.

De opgaven

Dit zijn de opgaven waar we aan gaan werken. De opgaven zijn onderverdeeld in zes pijlers. De indeling komt voort uit belangrijke ontwikkelingen en problemen in de samenleving en wettelijke taken van de gemeente. De opgaven hangen met elkaar samen en zijn niet los van elkaar te zien. Ze versterken én zijn afhankelijk van elkaar. In de volgorde van onze opgaven, volgen we ‘losjes’ de lijn van de individuele inwoner, van elkaar helpen, naar hulp en steun van de gemeente als dat nodig is. De eerste drie opgaven zorgen voor een sterke sociale basis die bijdraagt aan het voorkomen van problemen later.

Tenopzichte van de oorspronkelijke Maatschappelijke Agenda, waar dit de actualisatie van is, is er één pijler niet meer opgenomen. De pijler Talentontwikkeling is grotendeels ondergebracht bij Vitaliteit, bijvoorbeeld voor wat betreft de ambities op het gebied van cultuur. Voor een kleiner deel, waaronder basisvaardigheden om mee te kunnen doen aan de samenleving, is Talentontwikkeling ondergebracht bij de pijler Werk en inkomen. Hiermee willen we de samenhang tussen activiteiten verbeteren.

Twee van de pijlers hebben een andere naam gekregen:

- “Thuis wonen” is “Thuis als basis” geworden
- “Hulp bij meedoen” is “Passende ondersteuning” geworden

Deze namen doen meer recht aan de opgaven en ambities binnen deze pijlers.

	Pijler	Opgave
1	Vitaliteit	Onze inwoners hebben gelijke kansen op gezondheid van –9 maanden tot 100+

2	Zorg voor elkaar	Onze inwoners zijn actief onderdeel van hun buurt en kijken naar elkaar om
3	Werk en inkomen	Onze inwoners hebben voldoende inkomen voor hun levensonderhoud en om mee te kunnen doen.
4	Opgroeien en opvoeden	Onze kinderen groeien op in een gezonde en veilige omgeving en ouders en opvoeders voelen zich gesteund als dat nodig is
5	Thuis als basis	Onze inwoners wonen zo lang mogelijk comfortabel en veilig thuis
6	Passende ondersteuning	Onze inwoners zijn in staat zichzelf te redden en kunnen daarbij rekenen op hulp als ze dat nodig hebben

De opgaven in Teylingen

Samen met de samenleving werken we aan het realiseren van de gezamenlijke ambities. Dat doen we zoveel mogelijk integraal, met oog voor de samenhang tussen de verschillende pijlers. Dat is ook de uitdaging aan onze partners en inwoners: kijk aan welke ambities jouw initiatief of activiteit een bijdrage kan leveren. Kijk breed en zoek de verbinding.

In Teylingen leggen we de komende tijd een aantal accenten binnen deze Maatschappelijke agenda:

- Bestaanszekerheid kent vele aspecten, die grote invloed hebben op de mate waarin inwoners mee kunnen doen met de samenleving. Veel van die aspecten raken ook de jonge inwoners van Teylingen. Binnen de ambities van de Maatschappelijke agenda hebben we extra aandacht voor alle onderdelen van bestaanszekerheid.
- De inclusieve samenleving kan niet zonder ontmoeting. We willen bouwen aan communities, waarin mensen elkaar tegen komen en elkaar helpen. Daarbij zijn vrijwilligers en mantelzorgers onmisbaar.
- Het is belangrijk dat inwoners weten waar ze terecht kunnen. Of het nou gaat om ondersteuning bij een probleem, of om een activiteitenaanbod: het begint bij weten waar je wát kunt vinden.
- Via Viteylingen werken we al een aantal jaar succesvol samen met lokale partners op het gebied van gezondheid en bewegen. Komende jaren verbreden en verbinden we dit met welzijn en cultuur. Daarbij zijn ook bloeiende verenigingen met mooie, toegankelijke sportaccommodaties belangrijk.

1. Vitaliteit

Onze inwoners hebben gelijke kansen op gezondheid van –9 maanden tot 100+

Gezondheid zien we als het vermogen om met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven om te gaan en zoveel mogelijk eigen regie te voeren. Daarvoor is een gezonde leefstijl nodig; lichamelijk, mentaal en sociaal. Dat is niet voor iedereen vanzelfsprekend en daarom willen we dit stimuleren. We willen dat alle inwoners gelijke kansen hebben op gezondheid, van jong tot oud. Een gezonde leefstijl is al op jonge leeftijd belangrijk, daar willen we een goede basis leggen. We hebben oog voor kwetsbare inwoners; door ouder worden, een beperking, uitsluiting of tegenslag in het leven. We stimuleren vooral beschermende en gezondheidsbevorderende factoren; zowel bij onze bewoners als hun omgeving. Daarnaast hebben we aandacht voor risico's en onderliggende problemen op sociaal en maatschappelijk vlak.

Sport en bewegen vormen een belangrijke basis voor een goede gezondheid en moeten voor iedereen bereikbaar zijn.

We zien cultuur als zuurstof van onze samenleving, zonder kunst en cultuur verstikt zij. Cultuur kan ons verbinden, raken, veranderen en verwonderen. Daarmee bevorderen we ook ontmoetingen en dus sociale cohesie.

We kiezen vitaliteit als eerste opgave omdat het de basis is voor de volgende opgaven en aansluit bij onze visie over meedoen en de kracht van onze inwoners.

Onze ambitie: wat willen we bereiken?

- **Onze inwoners investeren levenslang in hun positieve gezondheid en een actieve levensstijl**
- **De gezonde keuze is de makkelijke keuze**
- **We investeren in een fysieke en sociale omgeving die uitnodigt tot gezond gedrag**
- **Iedereen kan laagdrempelig, toegankelijk en betaalbaar kennismaken met diverse vormen van expressie en culturele uitingen**

2. Zorg voor elkaar

Onze inwoners zijn actief onderdeel van hun buurt en kijken naar elkaar om

Gezamenlijke betrokkenheid van onze inwoners in de buurt is het uitgangspunt. Buurtbewoners helpen en steunen elkaar waar nodig. Door deze betrokkenheid versterken we de veerkracht, leefbaarheid en veiligheid van ons dorp en samenleving. Dit is de kracht van Teylingen, die gelukkig een lange traditie kent van omkijken naar elkaar. Hulp van buurtbewoners gaat vooraf aan steun en hulp van de gemeente of zorgprofessionals, maar er is ook aandacht voor een goede samenwerking tussen deze partijen. We hebben oog voor de inspanningen van vrijwilligers, mantelzorgers en inwoners die zich eenzaam voelen. We streven naar een gevoel van saamenhorigheid voor al onze inwoners, zodat iedereen zich uitgenodigd voelt om mee te doen, elkaar te ontmoeten en te helpen; van jong tot oud!

Onze ambitie: wat willen we bereiken?

- **Inwoners voelen zich verantwoordelijk voor hun buurt**
- **Inwoners kijken naar elkaar om en doen mee naar vermogen**
- **Jong en oud voelt zich prettig en veilig in de wijk en op straat**
- **Minder mensen voelen zich eenzaam**
- **De draagkracht en draaglast van mantelzorgers zijn in balans**
- **Mantelzorgers en vrijwilligers weten zich gesteund door de gemeente**
- **Formele en informele zorg werken beter samen**

3. Werk en Inkomen

Onze inwoners hebben voldoende inkomen voor hun levensonderhoud en om mee te kunnen doen

We vinden het belangrijk dat onze inwoners in hun levensonderhoud kunnen voorzien om mee te kunnen doen in onze samenleving. De meeste inwoners werken en redden zich goed. Sommige inwoners hebben de hulp nodig van de gemeente om te voorkomen dat werkloosheid of armoede, leiden tot zorgen over inkomen, schulden en sociale uitsluiting. We willen dat de kinderen in gezinnen met (dreigende) armoede veilig opgroeien, gelijke kansen krijgen en op tijd gezien worden, bijvoorbeeld in het onderwijs. We weten dat lang geldzorgen hebben, leidt tot chronische stress, gezondheidsproblemen en dus minder denk- en doe- vermogen. Daardoor wordt meedoen aan de samenleving en het oplossen van problemen nog moeilijker. Informatie en hulp moet daarom makkelijk toegankelijk zijn. Een vraag om hulp vereist een integraal plan op maat. Bestaanszekerheid als basis maakt de inzet op de andere opgaven van deze agenda effectiever.

Onze ambitie: wat willen we bereiken?

- **Zo veel mogelijk inwoners zijn in staat in hun eigen inkomen te voorzien**
- **Inwoners hebben de basisvaardigheden om te kunnen werken en meedoen**
- **Hulp voor inwoners met geldzorgen is toegankelijk en effectief**
- **Het aantal inwoners dat leeft op of onder de armoedegrens neemt af**
- **Het aantal inwoners met problematische schulden neemt af**
- **Inwoners met weinig geld kunnen meedoen aan de samenleving**
- **Statushouders integreren snel en krijgen hulp om mee te kunnen doen aan de samenleving**

4. Opgroeien en opvoeden

Onze kinderen groeien op in een gezonde en veilige omgeving en ouders en opvoeders voelen zich gesteund als dat nodig is

De jeugd heeft de toekomst en daarom willen we dat onze jonge inwoners, de kinderen, opgroeien in een gezonde en veilige omgeving in Teylingen. We vinden het belangrijk dat ouders, met hun sociale omgeving, hun kinderen opvoeden. Opvoeden is soms pittig: dat is normaal en soms is ondersteuning nodig voor ouders die overbelast zijn en bij wie het niet goed gaat. In sommige gezinnen zijn problemen op meerdere levensgebieden, dan bieden we een integrale aanpak. Dit is van belang voor het doorbreken van generatie op generatie problematiek en voor gelijke ontwikkelingskansen van kinderen, daarom investeren we in een goede start voor elk kind. Hulp en ondersteuning voor kinderen en ouders, is zo licht als mogelijk en zo zwaar als nodig. We werken via de routekaart inclusief onderwijs en de Hervormingsagenda Jeugd.

We hebben oog voor kinderen die het thuis, op school of in de wijk, moeilijk hebben en minder goed mee kunnen doen, bijvoorbeeld door spanningen over armoede, schulden, scheiding van ouders of zich buitengesloten voelen. Het nieuwe nationale gezondheidsbeleid geeft aandacht aan het verlagen van deze spanningen in het dagelijks leven van kinderen en jongvolwassenen. Door deze agenda dragen wij hier aan bij. Zodat kinderen zich dagelijks op hun gemak voelen en worden uitgedaagd om gezond te bewegen en sociaal mee te doen en te leren.

- Bij Opvoeden en Opgroeien: meer investeren in goede start, (Kansrijke start), routekaart inclusief onderwijs 2030 en Hervormingsagenda Jeugd noemen (bij de pijler). We moeten keuzes maken om binnen beschikbare budgetten te blijven, bij trends of ontwikkelingen.

Onze ambitie: wat willen we bereiken?

- **Ouders zijn - samen met hun netwerk - voldoende toegerust voor de opvoeding van hun kind**
- **Kinderen groeien op in een gezonde en veilige omgeving**
- **Kinderen kunnen zich optimaal ontwikkelen via onder meer inclusieve kinderopvang, onderwijs en vrije tijd**
- **Kinderen en gezinnen die dat nodig hebben helpen we om hun leven weer in eigen hand te nemen**

5. Thuis als basis

Onze inwoners wonen zo lang mogelijk comfortabel en veilig thuis

Thuis voelen is van belang voor al onze inwoners. Door landelijk beleid en maatschappelijke ontwikkelingen blijven kwetsbare inwoners langer thuis wonen. Dit geldt ook voor kwetsbare jonge of volwassen inwoners en inwoners met sociale of psychische problematiek. Ook als zij zorg nodig hebben. Veel inwoners willen ook graag langer thuis wonen, zodat ze dichtbij voorzieningen en hun netwerk wonen. Hierbij zijn mantelzorg, respijtzorg, elkaar ontmoeten en een sociale veiligheid van belang.

Onze ambitie: wat willen we bereiken?

- **De leefomgeving is veilig, toegankelijk en leefbaar voor iedereen**
- **Er is voldoende toegankelijk aanbod verspreid over de wijken/kernen, gericht op ontmoeting, dag-invulling en vervoer er naartoe**
- **Inwoners kennen de mogelijkheden en nemen zelf de verantwoordelijkheid om zo zelfstandig te kunnen blijven wonen.**
- **Er zijn voldoende woonplekken voor specifieke doelgroepen die vragen om wonen met zorg**
- **Iedereen heeft een dak boven het hoofd**

6. Passende ondersteuning

Onze inwoners zijn in staat zichzelf te redden en kunnen rekenen op hulp als ze dat nodig hebben.

Dit is onze laatste opgave van de maatschappelijke agenda. We hebben uitgelegd dat de gemeente (pas) ondersteunt als dat nodig is, daarover gaat deze laatste opgave. Als kwetsbare inwoners met eigen kracht of hulp van hun familie en netwerk er niet uitkomen, bieden we natuurlijk hulp en steun. Werk en inkomen, steun bij opgroeien kwamen eerder al aan bod. Deze laatste opgave gaat over de weg vinden naar hulp en een laagdrempelige, integrale toegang. Die weg moet laagdrempelig, duidelijk en snel zijn. Eenvoudige vragen moeten snel en simpel worden afgehandeld. Bij complexe vragen denken we samen met de inwoner na over wat een passend antwoord is en wie daaraan kan bijdragen. Het is nodig dat (verwijs)systemen goed samen werken zodat onze inwoners niet steeds opnieuw hun verhaal of hulpvraag hoeven te vertellen. De gemeente biedt ondersteuning door algemene en individuele Wmo voorzieningen en werkt samen met gespecialiseerde hulp als dat nodig is. Hulp en ondersteuning is zo licht als mogelijk en zo zwaar als nodig. Waar mogelijk worden inwoners geholpen om uiteindelijk (weer) zelfstandig, of met hulp van hun netwerk/ de samenleving, zichzelf te redden.

Onze ambitie: wat willen we bereiken?

- **Inwoners die professionele ondersteuning nodig hebben komen op de juiste plek terecht**
- **Er is zo snel en zo eenvoudig mogelijk passende ondersteuning beschikbaar**
- **Huiselijk geweld wordt zo vroeg mogelijk gesignaleerd, er wordt adequaat gereageerd en het wordt duurzaam gestopt**

Aan de slag!

De Maatschappelijke Agenda is de basis van het samen realiseren van de gezamenlijke ambities. Afspraken over de uitvoering komen terecht in de Programmabegroting van de gemeente, in de werkplannen van maatschappelijke partners, in subsidies voor initiatieven en in gezamenlijke projecten.